

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЛИПКОВАТІВСЬКИЙ АГРАРНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПП «ПОЛТАВСЬКИЙ ЛИВАРНО-МЕХАНІЧНИЙ ЗАВОД»

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

*Матеріали
ІХ Всеукраїнської
науково-практичної
Інтернет-конференції
27-28 березня
2024 року*

**Полтава
2024**

Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності: матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції (Полтава, 27-28 березня 2024 р.) / ПДАУ: ред. кол., О.М. Костенко, Н.М. Опара, В.В. Дудник, О.У. Дрожчана. Полтава: ПДАУ, 2024. – 155 с.

Конференція проведена за підтримки Міністерства освіти і науки України та зареєстрована в ДУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ) за №129 від 05.02.2024 р.

Рекомендовано до друку вченою радою інженерно-технологічного факультету Полтавського державного аграрного університету, протокол № 13 від 03.04.2024 р.

У збірці представлено матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції за результатами досліджень інноваційних аспектів систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності.

Матеріали тез призначені для наукових співробітників, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти всіх рівнів підготовки, керівників і фахівців підприємств агропромислового комплексу.

Відповідальність за зміст наданих матеріалів, точність наведених даних, а також відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Редакційна колегія: *Костенко О.М.*, доктор технічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ПДАУ; *Опара Н.М.*, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, професор кафедри механічної та електричної інженерії ПДАУ; *Дудник В.В.*, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри механічної та електричної інженерії; *Дрожчана О.У.*, старший викладач кафедри механічної та електричної інженерії ПДАУ.

Піщаленко М. А., Гунченко А. Т.
ВЛИВ АНТОРОПОГЕННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА СТАН НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ТЕРИТОРІЇ 108

Романашенко О. А., Романашенко І. О.
СУЧАСНА ЕКОЛОГІЗАЦІЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ 110

СЕКЦІЯ «ОСОБЛИВОСТІ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

Басова Ю. О., Левченко Ю. В., Романенко В. С.
КОМП'ЮТЕРНЕ ПІРАТСТВО І ОСНОВНІ МЕТОДИ
БОРОТЬБИ З НИМ 114

Білявська Л. Г.
СЕЛЕКЦІЙНІ РОЗРОБКИ ЯК ОБ'ЄКТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ 116

Губа Л. М., Басова Ю. О., Барабаш В. О.
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІЙ
ВЛАСНОСТІ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ 119

Іванов О. М.
АВТОРСЬКЕ ПРАВО В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ 122

СЕКЦІЯ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕХАНІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ»

Арендаренко В. М.
ОГЛЯД ПЕРЕСИПНИХ ПРИСТРОЇВ ДЛЯ ОБЕРЕЖНОГО
ЗАВАНТАЖЕННЯ СИЛОСІВ ЗЕРНОМ 125

Власенко Є. С.
ТЕХНОЛОГІЇ МАШИНОБУДУВАННЯ В НЕЙРОННИХ МЕРЕЖАХ 126

Віланов О. С., Дудник В. В.
ШЛЯХИ РЕГЕНЕРАЦІЇ ФІЗИКО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ
ВЛАСТИВОСТЕЙ РОБОЧОГО СЕРЕДОВИЩА ПРИ
ВІБРАЦІЙНІЙ ОБРОБЦІ 129

Кальян О. С., Костенко О. М., Дрожжана О. У.
АГРОТЕХНІЧНЕ ОБІРУНТУВАННЯ ПОПЕРЕДНЬОГО ОЧИЩЕННЯ
ЗЕРНОВОГО ВОРОХУ НА ПУНКТАХ ПІСЛЯЗБИРАЛЬНОЇ ОБРОБКИ 131

Управління якістю підготовки фахівців аграрної сфери: матеріали Всеукр. наук.-метод. конф., Харків, 6-7 квітня 2012 р. / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків: ХНАУ, 2012. С. 42 – 44.

3. Пятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. Київ : Центр навч. літ-ри, 2003. 210 с.

4. Державний Реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні у 2023 р. (витяг). Київ: 2023.

ВЛИВ АНТОРОПОГЕННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА СТАН НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ТЕРИТОРІЇ

*Піщаленко М. А., кандидат сільськогосподарських наук,
доцент, професор кафедри екології, збалансованого
природокористування та захисту довкілля,*

*Гунченко А. Т., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава*

Загальновідомим фактом є те, що рекреаційна діяльність дозволяє виконувати головну державну процедуру – надання реабілітаційної та профілактичної допомоги в системі охорони здоров'я населення країни. Рекреація - являє собою комплекс заходів, спрямованих на відновлення і покращення здоров'я і працездатності людей. Дана галузь економіки охоплює всі види відпочинку людини, включаючи туризм і санаторно-курортне лікування. Під курортом прийнято розуміти «освоєну і використовувану з лікувально-профілактичною метою природну територію, що охороняється яка володіє природними лікувальними ресурсами та на якій розміщені необхідні для їх експлуатації будівлі і споруди, включаючи об'єкти інфраструктури [2].

У зв'язку з тим, що ландшафти курортних територій легко підлягають руйнуванню і мають обмежені можливості, рекреація, як вид господарської діяльності, негативно позначається на їх структурі і функціонуванні. Стихійне і нерациональне використання рекреаційних ресурсів в районах інтенсивного туристичного освоєння створює ряд екологічних проблем [1].

Перевищення гранично допустимих навантажень на рекреаційні зони призводить до дигресії комплексів, в зв'язку з чим вони втрачають рекреаційні якості і здатність до самовідновлення. Екологічні наслідки рекреаційної діяльності людини різноманітні і протікають в декількох напрямках. Перш за все вони виражаються в витоптуванні і ущільненні ґрунтів, загибелі молодого підросту, а також ущільнення підстилки і верхнього шару ґрунту. Інтенсивне витоптування призводить до уповільнення процесів фотосинтезу, дихання і транспірації рослин, в зв'язку з чим знижуються прирости рослин по висоті, діаметру і запасу деревини, з'являються прогалани.

У цій ситуації спостерігається поступова заміна лісових рослин луговими, а лугових – придорожніми і бур'янами. До того ж для місць, найбільш часто

відвідуваних людьми, властиві мозаїчний і плямистий характер рослинності. Практично завжди це призводить до зниження видового біорізноманіття. Збиток від витоптування ґрунту туристами, як правило, сильніше, ніж через облаштування наметових таборів. При витоптуванні з усіх лісових рослин максимально пошкоджуються надґрунтові лишайники.

Збільшення рекреаційних навантажень є причиною зниження загального проективного покриття лишайниками. це обумовлено тим, що зникають типові представники лісової ліхенофлори (кладонія м'яка (*Cladonia mitis*), кладонія альпійська (*Cladonia stellaris*), кладонія оленьча (*Cladonia rangiferina*). та ін.). Згідно до літературних даних, чим щільніше ґрунт, тим менше в ньому повітряних проміжків. Так, в непорушених хвойних, головним чином соснових, лісах об'ємна вага ґрунту становить 0,85-0,88 г/см³, чого не можна сказати про ущільнених ґрунтах, де цей показник досягає 1,20 г/см³. Сосни, які ростуть на щільних ґрунтах, як правило, відчувають пригнічення, особливо страждають молоді та слабкі дорослі дерева [2].

У цій ситуації при відносно сприятливих умовах на зміну хвойним породам дерев приходять дрібнолисті, такі, як осика (*Populus tremula*), береза поникла (*Betula pendula* Roth.), вільха (*Alnus glutinosa*), а в екстремальних умовах залишається утрамбований майже позбавлений рослинності ґрунт. Ущільнення ґрунту призводить і до зниження його водонепроникності, що в свою чергу є причиною розвитку ерозійних процесів.

Особливо чітко це явище проявляється на схилах після весняного танення снігу. В результаті ущільнення погіршується структура ґрунту, на 18 - 20% зменшується шпаруватість, в 2 - 3 рази знижується мікробіологічна активність, інтенсивність виділення вуглекислого газу за одиницю часу і вміст елементів живлення.

Ряд вчених відзначають в своїх дослідженнях обернено пропорційну залежність рекреаційних навантажень і стану ґрунтів. Розширене рекреаційне природокористування викликає зміна видового складу рослинності, її просторової структури, погіршення стану, продуктивності, захисних властивостей насаджень, а також зміна індивідуальних характеристик самих рослин, скорочення чисельності мисливської фауни, зниження врожаю побічної продукції лісу.

Воно призводить і до забруднення водних об'єктів, виснаження в них біологічних ресурсів, зміни характеристик берегової лінії, дна водойм, збільшення кількості відкладень і каламутності. На санітарний стан курортно-рекреаційних ландшафтів також впливають сміття та інші відходи, що залишаються туристами і розміщуються підприємствами.

Наслідком такого користування стає погіршення умов, що забезпечують психологічний комфорт відпочинку. Однією з основних проблем територій, що підлягають особливій охороні, є протиріччя між галузевою структурою економіки і туристично-рекреаційної функцією регіону.

Рекреаційне освоєння регіону також передбачає надмірне будівництво об'єктів туристського призначення. У порівнянні з науково-пізнавальним

туризмом, здійснюваним з метою вивчення флори, фауни, пам'ятників природи тощо, рекреаційний туризм, для якого необхідні великі готельні комплекси, спортивні споруди, завдає набагато більшої шкоди природному середовищу.

В результаті будівництва таких об'єктів змінюються природні властивості ґрунтів, глибина залягання ґрунтових вод, мікроклімат, лісистість території забудови; активізуються екзогенні процеси, відбувається сильна аридизація суміжних ландшафтів.

У зв'язку, з тим що курортно-рекреаційні райони відчують на собі постійно зростаюче негативний антропогенний тиск, актуальними є; питання використання спеціальних знань про специфіку їх природно-ресурсного потенціалу.

Інформаційною основою для раціонального використання та охорони природних лікувальних ресурсів, управлінської та виробничої діяльності є система моніторингу за станом природно-ресурсного потенціалу курортів і лікувально-оздоровчих місцевостей.

Існуюча нині екологічна ситуація та негативні тенденції її зміни багато в чому визначаються господарською діяльністю людини: розвитком промисловості, сільського господарства, транспортної мережі, рекреації.

У зв'язку з цим виникла потреба у розробці актуальної системи моніторингу навколишнього середовища, точніше моніторингу природних процесів та явищ, що дозволяє оцінити ступінь антропогенних впливів на рекреаційні території.

Список використаних джерел

1. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг: навч. посіб. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. 202 с.

2. Мельник Л. А. Теоретичні засади державного регулювання курортно-рекреаційної сфери. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 8. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua> (дата звернення : 20.03.2024).

СУЧАСНА ЕКОЛОГІЗАЦІЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Романашенко О. А., доцент кафедри оптимізації
технологічних систем,*

*Романашенко І. О., здобувач третього (наукового) рівня вищої освіти,
Державний біотехнологічний університет,
м. Харків*

Всесвітня комісія ООН з навколишнього середовища та розвитку визначила, що сталий розвиток – це сукупність дій, які задовольняють потреби нинішнього покоління і не ставлять під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби. Тобто, стратегія сталого розвитку є необхідною умовою довгострокового прогресу та існування людства, що має супроводжуватися збільшенням капіталу та покращенням екологічних умов. Також стратегія сталого розвитку сільськогосподарського виробництва